

Черкавська Н.Р., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Філінович В.В., к.ю.н.

КАРТИ ЯК ОБ'ЄКТИ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Сьогодні одним із пріоритетних завдань держави є забезпечення належного функціонування інституту авторського права, що у свою чергу, є важливою складовою у напрямку захисту її національних інтересів.

Перш за все, необхідно сказати, що оскільки у чинному законодавстві України не закріплено визначення терміну «авторське право», то його потрібно розглядати саме з доктринальної точки зору. На нашу думку, найбільш точне визначення даного поняття надає Світличний О.П., який у своїх працях розглядає авторське право як різновид інтелектуальної власності, яким регулюються відносини, які виникають в процесі створення та використання літературних, музичних і художніх творів, витворів кінематографії, наукових праць, серед яких необхідно виділити комп'ютерні програми і бази даних [1, с. 127]. Тобто, це правовий інструмент, призначений для захисту зовнішньої форми вираження об'єкта автора.

Згідно з п. 12 ч. 1 ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» до об'єктів авторського права належать ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, пластичні твори, що стосуються географії, геології, топографії, техніки, архітектури та інших сфер діяльності [2]. Відповідно до ст. 2 Положення про авторське право у картографії, основним об'єктом захисту авторським правом у картографії є картографічні твори, які відповідно до законодавства України про авторське право входять до переліку творів, що охороняються. Таким об'єктом є як весь картографічний твір, так і його частина, що розглядається як окрема складова незалежно від форми цієї складової (художній дизайн, переклад, фотографія тощо). До картографічних творів належать твори в будь-якій матеріальній формі, основою яких є картографічне зображення. Варто зазначити, що авторське право поширюється на такі твори незалежно від їх призначення, тематики, змісту, достоїнства, обсягу, а також способу їх відтворення в графічній, цифровій чи будь-якій іншій формі. Особливістю є те, що захисту авторським правом підлягають як первинні, оригінальні картографічні твори, так і ті, що були одержані в результаті творчої переробки твору, яка призвела до суттєвих змін його змісту чи форми.

До переліку картографічних творів, що охороняються, належать: всі види атласів, карт, планів, картосхем незалежно від їх форми та виду носія

інформації; аерокосмофотокарти, аерокосмофотоплани, аерокосмофотосхеми, їх похідна продукція; цифрові карти і плани (цифрові моделі місцевості), інша картографічна інформація на машинних носіях, їх програмне забезпечення; картографічний зміст глобусів, рельєфні карти і плани, похідні пластичні твори; рекламна картографічна продукція; схеми, ескізи, ілюстрації, що стосуються географії, топографії, картографії, архітектури тощо. Підлягають захисту також літературні, наукові, художні та інші твори картографічної тематики (нормативно-технічна література, наукові публікації, періодичні видання, монографії, каталоги, довідники, газетири картографічного змісту тощо). Встановлення авторського права на ці твори здійснюється за аналогією з літературними, науковими, художніми та іншими видами творів у відповідності з чинним законодавством.

Спірною є думка, що в картах доволі важко віднайти відображення особистості їх автора. Проте, оскільки для створення (малювання) карти автор доклав значних зусиль, то цілком обґрунтованим є заборона здійснювати її копіювання іншими особами. В процесі створення карти творці виконують більшою мірою технічну роботу, а не вносять свій творчий внесок у кінцевий результат. В судовій практиці доволі часто розглядаються спори стосовно визначення конкретного автора карти, особливо у випадках, коли двоє авторів створили картографічний твір однієї ділянки місцевості та з невеликими відмінностями в умовних позначеннях. Також, проаналізувавши ст. 3 Положення про авторське право в картографії, ми дійшли висновку, що в картах, як об'єктах авторського права, важливим є саме їхнє змістове наповнення, а не зовнішній вигляд [3].

Отже, проаналізувавши все вищесказане, можна зробити висновок, що віднесення законодавцем карти до об'єктів авторського права пояснюється насамперед додержанням головної вимоги, яка висувається до об'єктів авторського права – зовнішня, тобто матеріальна форма вираження об'єкта. Процес створення картографічного твору є досить тривалим та вимагає детальної уваги автора до усіх її елементів. Саме тому досить важливим є питання забезпечення належного захисту прав автора на результат його інтелектуальної та творчої діяльності.

Література

1. Світличний О.П. Право інтелектуальної власності. Київ. 2016. 355 с.
2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/conv#n141>
3. Про затвердження Положення про авторське право в картографії: наказ Головного управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України від 26.08.1997 № 85/41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0422-97#Text>.